

ПОЛУНАВКА.

Синьоре Чердиорте.

(Продуженъ.)

Међутимъ дође Графъ Едуардъ одъ Борновъ — онъ се заиста тако звао — опетъ къ себи, извуче свою руку изъ ледены прстию Професоровы, кои му е седећи поредъ нѣга на дивану, жилу пипао. Онъ е био маленъ, више надувенъ него дебео човекъ, и могао е одприлике имати петдесетъ година, съ бледымъ жутымъ лицемъ, по комъ су кратке чекниасте, црне и круте длаке израстле быле. У дубокимъ рупама севала су два ватрена црна ока исподъ дугачки трепавица; нѣгово е одело было црнъ фракъ съ црвеномъ пантльикомъ у рупи одъ дугмета, црне панталоне, шпада, плаве свилене чарапе и ципеле са сребрнимъ копчама. Изъ нѣга е излазио, при свемъ томъ што е здраво келнискомъ водомъ намазанъ био, некій врло неприятный терпентинскій мирисъ, кое се може збогъ нѣговогъ заната извинити. Немачкй е говорио доста брзо и лако; нѣговъ бы гласъ морао до срца продрети, да није нѣгово дѣйство, подсмевателно гледањ и често трзањ и кривленъ лица уништавало.

— „Вы бы се озбыльно разболели, любезный Графе,“ рече Професоръ, пошто му е младињ съ прекинутымъ речма на труду благодарю, „да вамъ висамъ дао онай укрепляющей декъ, кои ће вамъ зацело грозницу отерати. Није было нимало упутно, што сте мой излогъ съ тако раздражливимъ чувствама посѣтили. Ямачно вамъ е ликъ колеричногъ болестника или Уголина тако яко дирнуо?“ — „Не, не!“ повиче Едуардъ, „ни найстрашнй ликови у вашемъ излогу нису кадри мое спокойство тако яко пореметити и потрести; еръ я самъ већ више пута за оно кратко време, докъ самъ войникъ био, слободно смрти у очи погледао; доста самъ путй био очевидаць свакояке бѣде людске — али, заклинѣмъ васъ онымъ, што вамъ е найсветѣ, разрешите ми ону загонетку, ако нећете да полудимъ! Кога представля она женска особа, одъ кое сте ме отргли? Ахъ, та то е нѣнъ ликъ, подобіе е врло велико! Нико другй неможе быти, него она — —“ — „Миръ! миръ!“ рече врло тихо Професоръ, „ели могуће да васъ е онай найнезнатнй ликъ

такo потрести могао? Та то е само ликъ мое ћерке, којой се еданпутъ прохтело да е у томъ положеню снимимъ!“ — „Ваша кћи?“ повиче Едуардъ, „господине! не, то е лаж срамна лаж! узалудъ се трудите да ме обманете, то е —“ затимъ продужи блажје, „опростите ми за ову наглость ако самъ васъ у момъ боу и туги увредю! О, та вы незвате какве е тужне опомене тай ликъ у мени пробудю, какве е едва залечене ране у момъ срцу опетъ отворю! Вы зацело имате важне узроке, што нећете да подигнете покривало, кое на томъ предмету лежи, али заклинѣмъ васъ повторително, ако вамъ е юде стало за миромъ едногъ несретника, то немойте одъ мене тако ужасно истину крити! — „Младый човече!“ одговори Професоръ, упревши на нѣга продируйй погледъ, а лице му се стане ужасно кривити, „младый човече! шта е узрокъ, што вы силомъ ту велику тайчу изъ могъ срца изчупати желите, незнамъ, и сваки бы другй на момъ месту оваква страстна, неупутна захтевая праведно одбио, али нека наклоность къ вами, коя се одъ првогъ тренутка у мени породила, гони ме, да васъ онымъ истымъ поверенѣмъ наградимъ, коимъ сте и вы мене мало пре почествовали. Кажите ми само найпре у каквой свези стои оно можда случайно подобіе на лику съ вашимъ срдцемъ, да бы после покушати могао, да вамъ пређашнѣ спокойство повратимъ!“ — „Чуйте дакле,“ одговори Едуардъ после краткогъ размншляваня, „то е найвернй снимакъ неке младе Венецианке, мое пређашнѣ любезнице, коя ми е дуго-траюћомъ болести на неописанный начинъ отречута. По ле нѣне смрти, коя се догодила пређашнѣ есени, оставимъ Венецию, пошто самъ одпустъ изъ службе узео, съ ранѣнымъ срдцемъ, збогъ губитка овогъ любведостойногъ существа, кое е негда у прекрасномъ левоячкомъ венцу цветало, коимъ е свако вече у пріятной ладовини морскогъ воздуха, пѣнца св. Марка, обкружена была. Она се звала Юлія ди Фонтанела и обитавала е съ некомъ старомъ сдущкинѣмъ у одной лепой кући у сокаку А*, еръ юй е отаць на

страни био.“ — „Доста,“ рече Професоръ съ некимъ противнымъ досаднымъ смешеньмъ, „укажите ми сутра ту честь и дојите къ мени у ово доба на вечеру, и я се надамъ да љу вашу тугу ублажити моћи. Пре ми е немогуће, узрокъ љу вамъ доцнѣ казати. Садъ идите кући па лезите одма и одбаците одъ себе те жалостне опомене. Вама е потребанъ покой, еръ иначе бы се морао за ваше здрављѣ озбыльно бояти.“ — „Я љу се стрпѣти,“ рече Едуардъ и счепавъ пружену руку професорову, кои га крозъ гостіоничку дворану напољѣ изведе, да небы Едуардъ самъ случайно у салу пошао, и разстајући се съ нѣмъ препоручи му јошть еданпутъ, да то страстно узбуђенѣ фантазіе спавањѣмъ растера.

Кадъ се графъ Едуардъ сутраданъ пробудио, после дугогъ и тврдогъ сна, кои е зацело слѣдство каквогъ професоровогъ опіята (частиче опіума) био, сунце е већъ високо одскочило было тако, да су нѣгови сѣйни зраци и у Едуардову собу крозъ завѣсе продирали. Онъ е био доста укрепљивъ и весео, како одъ дужегъ времена био нѣ и покушавао е да себи јучерашнѣ узбуђено станѣ, кога се као некогъ страшногъ сна опоминяо, као кризисъ (рѣшителна точка болести) представи, кои е нѣгову досадашню раздражљивость тако сретно променио и окончао. Онъ устане хитро изъ кровета и пошто е съ великомъ охотомъ свой доручакъ поео, поита у мирисну зелену шумицу у енглеской башти, по којой се благозвучно певанѣ птица разлегало, пружисе по одной клупи одъ бусѣня и уживао е свѣжій укрепљајућій воздухъ пролетнѣгъ ютра усхиенѣ красотомъ и величествомъ пролећа. Ликъ нѣгове садашнѣ невесте, кою е свакогъ часа очекивао, облетао га е у пуной дражести и любкости, и растеривао му е мисли о бледой, изгубљеной Юліи, кою е синоѣ у излогу као изъ гроба воскресавшу видіо. Онъ се самъ називао лудомъ збогъ свогъ заслѣпљѣня и рѣшио се да къ Професору на вечеру неиде, еръ е осећао да нѣ доволно снажанъ и крѣпакъ да може савладати она чувствованя, коя ље у нѣму као и юче при угледу лика оживити, па и кадъ бы се оружіемъ разума и рѣшителности наоружао. Али тымъ му е слободнѣя была фантазія у представляню нѣгове будуће среће, кадъ буде на страни свое супруге, кою му е сама мати изабрала; мало по мало испадне му за рукомъ представити себи да е нѣгова любовь справъ Венеціанке само обманама (нѣгове страсти) обновљѣна и оснажена магійскимъ упливомъ приморске, краљѣвске вароши, и италескогъ поднебѣя, а не чиста, права и снажна любовь. Зато покуша, да ове мисли колико е могуће изъ памети изглади; али као што се обично догађа да намъ се оно чега се најрадѣ отрести желимо и што бы радо заборавили, тымъ живљѣ представля, тако е было и съ Едуардомъ; и преко волѣ опоминяо се онъ неки поява изъ нѣговогъ пређашнѣгъ живота и што се већма трудіо да ликъ Юліинъ изъ памети изглади, да бы му се тымъ живљѣ и сѣйниѣ ликъ нѣгове садашнѣ супруге показао, то му е у већой дражести предъ очи излазіо ликъ Юліе, и текъ што е покушао да у себи пробуди одвратность према овомъ дражестномъ створеню, одма му се укаже она као каква болестна мученица, као рукомъ смрти згнѣченъ и покошенъ кринакъ. Садъ му се наново обно-

ве и најманѣ околности оне чудновате болести, коя е нѣно здрављѣ и животъ изстрошила, и којой нѣданъ одъ совету-юћи се лекара ни имена, ни лека наћи нѣ могао, а много манѣ испитати узрокъ болести. Юлія докъ е јошть богинњѣ ружичногъ здравља подобна была, оде еданпутъ на балъ, гди јоѣ се мозакъ тако заврти да е у несвѣсть пала; некій лекаръ, кои се ту налазіо, понуди се да јоѣ кровь пусти, кое е у некој обљижной соби и учиніо, одъ чега одма къ себи дође; Едуардъ, кои се ту десіо, награди лекара по заслуги за нѣговъ трудъ. При овой опомени пролети му съ грозомъ крозъ главу помисао на професора Черадиморте-а; садъ текъ примѣти онъ нѣгово велико подобіе съ онымъ лекаромъ, на што юче ни помисліо нѣ, и ако му се учинило, да е ово трзанѣ и кривленѣ лица јошть и пре негди видіо. У исто време падне му на паметъ и онаѣ чудноватый начинъ, на кои јоѣ е онда кровь пустио т. е. съ некимъ тайнепунымъ мрмљанѣмъ неразумителны речій и брижљивымъ скупљанѣмъ прекајуће крови у кристална стакла, коя е одма херметически затворио и са собомъ, пошто е рану свезао, понео и одма се удаліо, да га нико више нѣгди видити нѣ могао. Одъ тогъ дана почела е Юлія, неосећајући никаквогъ бола, слабити и свою румену бою съ лица губити и то тако брзо, да е наскоро ружично руменило уступило место смртномъ бледилу, кое се мало по мало и по целомъ тѣлу разпрострло; она се тужила непрестано на некій назебъ у свима удовима тѣла, а нарочито око срца, кое е све слабѣе и слабѣе куцало, докъ се нѣ сасвимъ утишало, а нѣно мраморно ладно тѣло лешиномъ постало, коя нѣ на себи никаквогъ знака трудежи показивала и ако е осамъ дана на астаду лежала, но почемъ су на нѣой сви знаци смрти были, то буде деветогъ вечера у обљижной цркви погребена.

Едуардъ, кои е весео у башту ушао био, врати се мученъ најстрашнѣомъ слутнѣомъ сумнѣомъ и ужаснымъ предчувствованѣмъ у свое обиталиште, гди неко лепо мирисно писманце застане, у комъ е нѣжномъ женскомъ рукомъ на талианскомъ езѣку слѣдујуће написано было:

„Мой отчу, кои непрестано сумня, да љете се вашегъ обећаня сегити, еръ е то врло редко кодъ велике госпде, наложіо ми е да васъ овымъ писмомъ наново на вечеру учтиво позовемъ, којомъ љу прикомъ имати срећу и я съ вама у познанство ступити.“

Юлія Черадиморте.

Остатакъ дана проведе Графъ Едуардъ сасвимъ немирно, па да бы се мало разонодіо и да бы му време брже прошло до оногъ сата, кадъ е требало къ Професору љѣти, про-яши онъ крозъ целу околину понайвише у брзомъ трку, али тымъ е свою немирну кровь јошть већма узбунио. — Помрчина е већъ доста густа была, кадъ се Едуардъ враћао. Одъ вароши е само јошть по сата удалѣнъ био, но почемъ е јошть рано было да къ Професору иде, пусти свогъ умореногъ коня, да у коракъ иде. Тишина, коя е свудъ по поляма и ливадама владала, угледъ румены брегова, на кое е сунце праштајући се съ нѣма свое пурпурне зраке бацало и вр'ове нѣове оруменило, и вечернѣ звоно на соборной цркви, све то тако благо на Едуарда подѣйствовало, да се нѣгово страстно усколебано чувство мало као утишало;

зато садъ стане размишлявати, на кои ќе начинъ одъ Професора разрешенъ оне тайне, која га е тако мучила, изучавати, кадъ наеданпутъ стане нѣговъ конь зазирати, кодъ нѣке узане ѱупріе, преко кое е преѣи хтео, тако да га ни милованѣмъ ни мамузанѣмъ на ѱупрію ніе натерати могао. Да бы дознао, зашто се то иначе мирно створенѣ никако съ места ніе кренути хтело, буде принуѣенъ сиѣи, да види шта е то, одъ чега конь зазире. Помрчина ніе іоштъ тако велика была, да ніе могао тѣло човечіе познати, кое се на наслонѣ одъ ѱупріе наслонило, и ноге доле обесило. На нѣгово питанѣ: „Ко ту седи?“ одговори неко тешко стениаѣ и епанѣ; онъ се ніе могао при свой нѣговой неустрашимости и одважности некогъ тайногъ стра'а ослободити, кадъ е неко тремо существо устало и нѣму съ разширенѣмъ на нѣга управлѣнѣмъ рукама на сусретъ пузеѣи пошло и путь къ ѱупріи препречило. На нѣгово повторително питанѣ: „Кои си, шта ту радишь, шта ћешъ?“ закрешти неко створенѣ, кое е Едуаръ држао за каквогъ пѣяногъ селяка: „Сачувай ме, о кованиче, да ме неувати! сакри ме на какво безбѣдно место одъ професора Черадиморте-а; ерѣ самъ одъ нѣга побегоа, што ми се досадило да ликъ одъ воска представлямъ, а ако ме опетъ увати то ће ме у ватру бацити!“

„Бегай одатле ты будаласто чудовиште“ — повиче Едуардъ згрозивши се при имену Черадиморте; онъ е то стра-

шило држао садъ за какву будалу, кои е изъ луднице побегоа. — „Бегай с'пута, ил' ѣу натерати коня на тебе!“ — „Учини, учини то, молимъ те, тако ѣу се баръ смирити!“ — заечи страшило, али у томъ тренутку счепа га графъ за яку и повуче с' ѱупріе тако снажно къ себи, да е с' найужаснѣмъ урланѣмъ на землю пало и ваялюѣи се као псето нѣгова колена ядикуюѣи обуватило! „Та зарѣ ме непознаешъ? Погледай ми у лице. Зарѣ ме ниси видіо у излогу? Смилуй се на сиром'а Гашпара Хаузера; Професоръ ме е убіо ноѣу у дворской башти, крвь ми е у восакъ усую и изъ нѣга мой ликъ сліо, па тако быва са свима оныма, кои му шака допаду; иди и ты тамо на твою штету, кадъ те е позвао; онъ ће ти одма крвь пустити па е у стакло затворити и изъ тебе лепъ ликъ одъ воска слити, то некъ ти служи за опомену!“ — Едуардъ чувши то у мало што ніе у несвесь пао и готово се боао да память неизгуби; онъ се садъ добро опомниао, да е юче у излогу ликъ Гашпаровъ видіо — зато се счепа за косе, да бы се уверіо да не снива; гонѣи очаянѣмъ, скупи све свое силе, и одтури ногомъ на страну ово страшило, кое га е задржати хтело, скочи на коня и одюри у варошь управо у свое обиталиште, понесе си собомъ два мала пиштоля, попне се на фѣякеръ и понта у гостіоницу къ професору Черадиморте-у.

(Продужи'е се.)

Граѣа за науку,

како ће се човекъ самъ, безъ лекара, лечиши.

КАПЛЯ (SCHLAGFLUSS).

Капля га е ударида, ово обично велимо о ономѣ, кои, неимавши никакву болестъ, наеданпутъ или мртавъ падне, или му се цела една страна укочи, или текъ поедини удови. Неки се по краткомъ времену опетъ освесте и могу удове капльомъ дириуте мало покренути, други напротивъ овесвешѣени после неколико сатій или дана умру. Млогима опетъ, кадъ се освесте, ослаби духовна моѣ и постану тупоглави; на ове се обично по краѣемъ или дужемъ времену опетъ капля повраѣа.

Капля долази или као муња брзо, или найпре предходи несвестица, тамнось предъ очима, яка тегоба у прсима и жука, или се муца, или сасвимъ онеми. Ако болестнику яка несвестица чувства и свесь обузме, наеданпутъ се стропоща, днше или съ тежкомъ мукомъ, или хрче или роѣе; лице му е понекадъ сасвимъ црвено, или само модро-црвено и на одну страну развучено, очи укочене, зенице разширене, трепавице спуштене, уста запенушена и искривлѣна, рука и нога съ едне стране сасвимъ отоболѣна. Да се може по некимъ знацима напредъ познати и предсказати, кадъ ће капля ударити, о томе нетреба ни мислити, іоштъ маѣ, да су само они капльи подложни, кои су дежмеасти, краткогъ и дебелогъ врата и црвеногъ лица; — капля обично удара у годинама люде и оне, кои брзо дебляю.

Одкуда долази дакле ова напрасна смръть, или ова несвестица съ укоченѣмъ удовима? Узрокъ е овомѣ погову какавъ боль у мозгу; што-но пакъ лекари називаю капля у мозгу, томе е заиста узрокъ, што се крвне жилице у мозгу раскину и крвь у маньой или веѣой количини по мозгу разиѣе; а зашто се ове жилице прекину и крвь или по целомъ мозгу разліе или на одной страни, гди притискомъ своимъ живце на той страни у мозгу скончаваяѣе се омлитави и расслаби, — узрокъ е томе, што се у овимъ жилицама понекадъ велика мложина крви нагомила, кое често тако набрекну, да се мораю раскинути. Збогъ тога се найвише и догаѣа или кодъ людіу у годинама, кои имаю укрупене, тврде и ломне жилице, или кодъ оны, кои брзо дебляю и мастие, мекане и крте жилице имаю — нарочито ако іоштъ и яка пиѣа употребляю.

Разливанѣ ово крви по количини разна слѣдства проузрокуе. Раскине ли се по гдикоя мала жилица и мало крви изиѣе, тако, да мозакъ притискомъ маѣ бола претрпи, то ће и несвестица и укоченость у маѣмъ степену быти и наскоро изчезнути. У овомъ случаю природа ће (а никадъ лекаръ) болестника опетъ опоравити; но овде се неможе време опредѣлити, кадъ ће та расслабеность и укоченость проѣи, ерѣ то зависи одъ тога, да ли ће се разливена крвь брзо или споро разиѣи. Ако ли се напротивъ изъ жилица

млого крвь разліе, онда већ нема надежде, да ће се она разићи, већ се на едно место скупи и у тврду масу претвори, која мозак непрестано притискуе. У овомъ случаю една страна за навекъ узета остае, нити има лека, нити банѣ, нити магнетно-електричногъ начина леченя, кое бы га излѣлити могло. Често се пакъ ова разливена крвь после некогъ времена запали, која смртъ причини. — Ако ли наеданпута млого крвь мозакъ притесне и скоро га згнѣчи, онда ће болестникъ или одма умрети или сасвимъ узетъ за навекъ остати. — По овоме дакле види се, да се слѣдства каплѣ немогу точно опредѣлити; — да су пакъ лекари у станю съ лекаряма излечити капльомъ удареногъ болестника — право е суевѣріе. У обичай већ е было ушло кодъ лекара, да се оваквимъ болестницима подоста крви пусти, пѣвице на главу метну и ладнимъ крпама непрестано глава обвіа, но до данасъ ніе се доказало, да е ово икоемъ болестнику одъ помоћи было.

Кадъ ніе дакле у станю лекаръ ову болестъ излечити, онда смо мы сами дужни гледати и на себе пазити. Мы знамо, да люде у годинама, кои круте крвие жилице у мозгу имаю, и оне, кои брзо дебляю, понайчесѣ капля удара, и то онда, кадъ се доста крви у мозгу нагомила. Да бы пакъ такови люди знали, да ли їймъ е у мозгу крвь нагомилана, нека гледе само на біоѣу жилу посредъ слепы очію,

коя горе иде; кадъ е ова укрупѣна, врло кривудаюћи иде и самимъ пипанѣмъ може се тврдоћа примѣтити. Такови люди мораю све избегавати, што е току крви изъ мозга идући къ врату и прсима противно, као: нестезати вратъ и прси, чувати се одъ кашля, непевати яко ни дуго, невикати нити у што свирати (дувати), несагивати се често, нити дуго сагнуть остати, недизати тежке терете, ненапиняти се яко, непретеривати у трчаню, играню и пливаню; — избегавати такође све, што бы крвь у већој мложини у мозакъ натеривало, нарочито што бы біенѣ срца проузроковало, тако непити прекомерно яко пића и яку кафу, непревести се, непотрести яко духъ, неусиљавати се у раду было тѣлесномъ или умномъ (особито ноѣу), чувати се одъ велике и напрасне топлоте и ладноће, уобште свакогъ назеба и т. д.

Съ оваквимъ болестникомъ треба овако поступати: све альние што пре одкопчати и одрешити треба, поставити га на угодно место, и то више да седи него да лежи, съ усправљѣномъ главомъ и спуштенимъ ногама, у соби да е воздухъ чистъ и свѣжій, ноге утоплѣне и на све друго пазити, како небы крвь у главу ишла. Кадъ болестникъ овако на миру остане, природа ће безъ помоћи лекарске сама оно учинити, што закони човечіегъ тѣла захтеваю.

ПОСРБЮ Д. БАЛАНТСКІЙ.

Важна землѣ.

Архимедъ (рођенъ у Сиракузи год. 287 пр. Хр. † год. 212 пр. Хр.), старый грчкій мудраць, желіо е имати у некой дальнини одъ землѣ само одну точку, где бы свой покретникъ (пологи) наместити могао, па да земљу са свога пута одбаци. Новія наука была е много умеренія, и желіла е само важину землѣ измерити (вагати). Колико е тежка ова маюшна допта овогъ зданія света, ово прашно зрице на огртачу Божества? Земљу вагати? Одкуда да се узму мерила, и где да се ове наместе, те да се на одну страну намести земля, а на другу прилична количина центашки' вага, како бы се важина землѣ дознала? Можели се уобште земля вагати као каква глава шеѣера? Истина неможе тако, али се опетъ може вагати (мерити). Ню су више пута вагали, у прошломъ столеѣу, али іоштъ никако точно. Истомъ е предсѣднику звездарскогъ дружества у Лондону, Балѣу, после многогодишнѣгъ, посведневно продуженогъ труда изпало за рукомъ, извршити то огромно покушенѣ. Поступанѣ у овомъ делу неможе се протолковати безъ предходны естествословны знания, безъ чертежа и формула, и збогъ тога се морамо са самимъ представленѣмъ задоволити.

Тежина, као што сви данасъ одъ времена славногъ Енглеза Нютна признаемо, ніе ништа друго, већ привлачна сила каквогъ тела према другомъ. Ова привлачна сила толико е већа, колико се тела већма едно другомъ приближе. Туткало, дѣпъ (ѣиришъ) и китъ нису ништа друго, већ средства, коимъ се размакнуते поедине части у каквомъ телу точно изпуне тако, да се после као една едита часть тврдо скопчаву. Што су части у каквомъ телу више збиене,

што е тело какво гушѣе или тврѣе, то е већа нѣгова привлачна сила, нѣгова тежина. Кугла одъ топа тежка е, што су у нѣой многе части (или атоми) збиене, а тако е исто и у земљи, и збогъ тога се ова тела узаямно яко привлаче. Ако се кугла одъ топа у воздуху обеси, а друго опетъ тело измеѣу те кугле и землѣ, то ће ово у среди тело у едно и исто време две силе привлачити, земля доле, а кугла одъ топа горе. Наравно привлачи земля збогъ нѣны частій, кое се у нѣой с'единю, са много тисућа биліона већомъ силомъ тежине, него кугла одъ топа. Али чимъ се нађе средство, одкрити ову, по сразмерности безконечномаду привлачну силу у кугли одъ топа, онда су се већ и мерила за нашу земљу нашла.

Но съ овимъ неможемо іоштъ ни изъ далека себи представити ону тайнствену куѣу у Лондону, у којој е Балѣ толико година изъ дана у данъ седіо и крозъ увеличаваюћа стакла у заптивено стаклено звоно са танкимъ невидимимъ кончиѣима и куглицама, топломерима, воздухомерима, влагомерима, невидиме знаке и чуда гледао и изъ дана у данъ бележіо и рачунао, да бы наипосле после толико година изъ многи дебели кнѣига пуны чисала и тайнствены формула изнашао оно огромно, наивышой фантазїи и наивышемъ математичномъ оштроумлю неприступно число, и да бы рећи могао: оволико е тежка земля. Па опетъ е главный инструментъ, коимъ е земљу вагао, изгледао као каква детинярія. Тай бѣше: еданъ дугачакъ танакъ пруть, кои е по среди о свіденомъ кончиѣу свідле бубе висіо, а имао е на обадва края лаке кугле, тако да е тай пруть,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

а:о га ништа нѣ усколебало, право стојао, као каква мерила. Да би се ово постигло, висіо є пруть у заштитеномъ стекломъ ковчегу, но тако, да су се могле велике и тежке, математично-округле кугле близу оба края прута намести. Ове су кугле онда привлачиле пруть, тако да є овай почео дркати. Време, за колико ово дрканѣ трає, постаде дакле мериломъ, земногъ привлаченя у сравненю съ привлачномъ силомъ кугла.

Бадъ є радио толико година самъ самцитъ и врло є редко къ себи пуштао учене прѣтелѣ, да на прстима тихо уђу, па ни самой сунчаной светлости нѣ приступа дао, тако да се у мраку као духъ съ духовима средствомъ стакала и очалина разговарао. „Кадъ се самъ мерилама землѣ приближавао, ступао є полако и тихо као каква аветиня по безгласнимъ простирачима. Свой коракъ, свое дѣянѣ, свое куцанѣ жиле, свою животну топлоту остављао є за собомъ, да небы сметао и узнемирио. Никадъ нѣ мерилама приступао безъ извѣсногъ страа и страхопочитаня.“ Тако є радио осамнаестъ месецѣ изъ дана у данъ и учиніо є 1300 покушеня, пре него што су права покушеня ваганя започела. Затимъ є вагао четири године свакиданъ у својој мрачной радіоници и наипосле разрачуна по своимъ књигама важину землѣ. Колико є дакле тежка наша земля? У нѣговој великој књизи назначено є као резултатъ само ово:

„ $G = 5.6747$ съ погрешкомъ, не преко $.0038$.“
Ово значи: Густина є равна 5.6747 . Ово опетъ значи да

є земля одприлике $5\frac{1}{2}$ пута тежа, него што бы была, кадъ бы се одъ саме воде састојла, двапутъ тежа одъ најтврђе стене на површини, уполакъ тежка као олово, а двапутъ тежа одъ цина и цинка, сбиръ сбира у тонама (тона є мера одъ 20 центіѣ) израженъ:

1,256,195,670,000,000,000,000, т. є.

еданъ квадриліонъ, две стотине петдесетъ шесть хилѣда, сто деведесетъ и петъ триліона, шесть стотина и седамдесетъ биліона тона. Погрешка у 385 биліона тона изчезава према овој маси као една стотинита часть грана у кубичной стопи воде, коя є $62\frac{1}{2}$ фунте тежка, изчезава као мала часть петельке на каквој великој ябуки. Па колико є то число? Толико, да га човечіи разумъ не може сватити. Већъ кодъ биліона стане намъ паметъ. Да є кои човекъ пре сто година пре Христова рођеня почео броятѣ, па да нѣ ни єо ни спавао, већъ да є само дѣяо и непрестано крозъ све дане, месеце, године и векове брояо. то небы до данасъ іоштъ до биліона изброяо. А шта є триліонъ? Шта су 256.195 триліона? Іоштъ нису еданъ квадриліонъ. А шта є овай? Па іоштъ тоне! Шта су ове у центама? У фунтама, у лотовима, у гранама, у атомима, изъ кои є земля састављна, одъ кои можда еданъ биліонъ саставляю едно зрно песка, као што у насъ 12 саставляю едно тесте (туце, das Dutzend)? И опетъ ова цела лопта, кою мы земљомъ зовемо, нѣ ништа друго, већъ невидимый прапакъ на ризи свеобуватаюћегъ сведржителя!

ПОСРЕБЮ Б. МАЈЕТИЉЪ.

Земля Самоѣда.

1. САМОѢДСКЕ ТУНДРЕ.

Четири кренке силе раставляю предѣле бѣла, животиня и народа. То су: мора, пустинѣ, високе горе и ледена поля. Одъ овы мораю бити последня найсуровія, ерѣ иначе наша понятія о леденимъ предѣлима не бы тако тамна была, као што у ствари и єсу. Али и ова истина има свое изятіє. Као што су многи по другимъ непознатимъ краєвима путовали, тако су неки и неки и по овима. Премда Европска образованость у своимъ собственимъ краєвима на западу кодъ коле на прибрежю белогъ мора у мурмарской Лапоніи престає, на истоку кодъ Мезе у землѣ Самоѣда, опетъ знамо мы више о племенима Ескима у сѣверной Америки, него о Мурманцима и Самоѣдима, кои су управо наши земляци, почемъ су и они Европѣяни. Мы ћемо дакле овде о Самоѣдима и нѣовомъ предѣлу по дѣлу „Путovanja по сѣверу“ не давно одъ некогъ Шведа Кастрена изишавшемъ говорити.

Представимо себи, да се у последнѣмъ месту образованости Европске — у вароши Мезе налазимо, коя на равноименој реки лежи. Одъвде се распростиру пусти и баровити предѣли, кои се по старомъ эзѣку Чуда и Финландезаца Тундре називаю — одавде започинѣ Европска земля Самоѣда. На сѣверу граничи се съ Леденимъ моремъ, на истоку съ Ураломъ, на югу съ неизмеримомъ еловомъ шу-

момъ; лежи дакле између 66 и 69 степена ширине, а одъ 62—83 степена дужине; на западу раскомадана є, кое што ю морски заливи пресецаю, кое што узани комадѣни у Ледено море улазе. Найвећіѣ є одъ овы полуострова Канинѣ између 67—69 степена ширине. Тундре Канинѣ и Тиманѣ имаю найвећіѣ заливъ, кои є подъ именовъ Ческая-Губа познать. Преко знаменитогъ овогъ предѣла тече величествена река Печора; она дели землю на две половине; западна окружена Белимъ моремъ и печоромъ, назива се „мала земля“, коя се опетъ на две половине дели, на западну канинску и источну тиманску Тундру, преко кое реке Пюша и Снопа теку. Обе ове реке уливаю се у Ческая-Губу. На Канинской Тундри званой одъ Самоѣда Салѣ налази се сѣверно прибрежѣ названо „Канинѣ носъ.“ Тиманска тундра назива се средня земля, или Юде-я, коя лежи између Канинске и Болшесемельске одъ Урала источно граничеће се Тундре. Ова последня назива се велика Тундра.

То є положенѣ землѣ, крозъ кою пугуємо; — веле путници. — Саонице, у којима є неколико сѣверны елена упрегнуто, стовъ преправне. Умотани преко главе альпинама кожнимъ седнемо башъ у очи божіѣна на саонице. Кочинѣ самоѣдскіѣ држећи у одной руци бичъ, у другой дугачку батину, тукао є сѣверне елене, кои су као виле летили.

Тундра в сва шута, као море; и да нѣ ветаръ понекадъ вѣтъ развеваяо, те се тако помолише чбунови одъ ниски врба, мы заиста не бы знали, на комъ се элементу налазимо. Врбе намъ показаше, да е наблизу какавъ поточиѣ. На кою се годъ страну окренемо, одсуда нась дивлячъ окружава; часть виде се неки брежульци, часть су опетъ снегомъ затрпани. Одъ силногъ снега полегда е нека тама крозь кою само наше сѣверне елене видимо; мы гледамо; упрепасѣни, а Самоеда безбрижно пева. Докле годъ наше сѣверне елене видимо, дотле смо безбѣдни — али тежко нама, ако збогъ веѣ меѣаве и нѣи испредъ очю изгубимо бадава ѣешъ се обзирати и за помоѣ викати, ту ти очевидна пропасть предстои. Ништа друго нечуемо, осимъ силно зувиѣ ветрова, кои су намъ и кровъ са саоница однели и кои намъ ока отворити недаду. Бадава се на све стране окреѣемо, да бы само слободнѣ дисати могли; — дивля хука свестъ намъ одузе. Альине су намъ скрозъ прокисле — кадъ бы случайно у полю замркли, сви бы се одъ мрза укочили. Но среѣа се на нась насмеши — издадека чуемо лаанѣ паса и мало затимъ доѣсмо до едне колебице. Обезсилѣни, скоро безъ чувства сиѣемо се са саоница, уѣемо у узвишену колебу, и текъ после 24 сата опоравимо се и къ себи доѣемо уверени, да смо найвеѣу меѣаву веѣ издржали. Но како се люто преваримо. Наеданпутъ зачу се наполю ужасно пѣюканѣ ветрова; любопытни видити као одморни ово ужасно появленѣ, истрчимо изъ колебе, премда су намъ добри Самоеди саветовали, да то нечинимо. Полагано и предосторожно скинемо се на последнѣй степенъ. Чимъ на землю ступимо, заошине нась страшна одуя тако, да смо мислили мртви на землю пасти; съ напрегнутимъ силама едва се докопамо степеня. Уѣемо наново у собу и пола-изумрли на патосъ паднемо, ерѣ ни толико снаге имале нисмо, да на постелю легнемо.

Садъ можемо доиста реѣи, да смо најжешѣ издржали. Но као што овај предѣлъ има свое ужасе, тако има и свое прѣятности; ерѣ чимъ се непогода уталожила, одма нась е време примамљивало наполю, да или дивлѣ кокоши ватамо, кое вешти руски ловци у особитой мрежи стотинама ватаю, или да црне лисице ловимо, одъ кои скупочену црну кожу уроѣеници за брашно, масло, кисело млеко, баруть, олово, ракю и друге ствари променую. При чистомъ времену предѣлъ овај сасвимъ другѣи е изгледа. Погледамо ли само добро природу, то ѣемо видити, да и зима на Леденомъ мору има свое красоте и прѣятности, као годъ и земля на югу. Ноѣу блистаюѣе звезде и сѣверне светлости пламте на небу. Онажамо докле годъ око допире, како

на површини снега трепти; врѣови пакъ гора стенама начикани — у планинској Лапоніи — окружени су пламтеѣомъ некомъ светлости — и чини се човеку, као да светлостъ та изъ самы стена исто онако излази, као ватрена матерія изъ огнѣдишуѣи гора.

Но јоштъ лепше намъ се указуе чистъ есенѣй данъ, кадъ е земля јоштъ снегомъ покривена, шуме тамне, ледъ стаклеѣи се, воздухъ чистъ и врло лакъ; кадъ никаквогъ ветра нема, нигди се птица нечуе, никакавъ гласъ муклу природу неузнемируе. У исто време есенъ е и права жетва. По Тундрама дае она одъ сѣверны елена месо, различите коже и т. д.

Маѣ се можемо съ летома хвалити; па ма се налазили край величествене Печоре, съ нѣнимъ лепимъ шумомъ обраслимъ обалама, зеленимъ ливадама и островима, съ найвишимъ планинскимъ врѣовима и садъ снегомъ покривенимъ, кои сунцу пркосе; — хиљадама комараца недаю намъ кадъ да ово гледамо, непрестано се морамо одъ нѣи бранити, были мы подъ капомъ одъ коньске струне начинѣномъ, или подъ чадоромъ, кои путници увекъ лети са собомъ носе. И само сунце, кое овде лети яко пече, учини човека суморнимъ и за свашто безчувственимъ. Тада понајвише по шуми и ливадама одамо, да кою патку уловимо, или да ягода наберемо, одъ чега бы болѣ ело зготовили, него што намъ Самоеди приносе. Онда смо мы најсреѣнѣи, кадъ се лети у каквомъ у шуми лежеѣемъ месту наѣемо. Оваковы места нема много; едно е на прибрежю канинскогъ носа, друго на тиманској Тундри, край обале леденогъ мора, треѣе на болншесемелској Тундри, четврто край реке Уузе. На ушѣу Печоре веѣ е другѣие; одавде распростире се више реке тако пусть предѣлъ, да се никакво живо створенѣ спазити неможе, и поготову смо веровали свештеницима самоедскимъ, кои веде, да овај предѣлъ нѣ одъ Бога створенѣ, веѣ е после потоца можда изникло. Овај се предѣлъ нарочито узети може за ледено полѣ. У нѣму е таква ладноѣа, да бы сво живо поскапати морало.

Да видимо како е и къ Уралу идуѣи, као источной граници землѣ Самоеда. Кадъ смо преко реке Ечпела прешли, коя се такоѣе у Печору улива, доѣемо къ западной страни Урала. Одавде веѣ нисмо више еловине видили, веѣ само паше. Самоеди називаю Уралъ Пае, т. е. камень, а найвишѣй врѣ сваке планине уралске Пае Иеру, т. е. князь урала. Мы садъ првѣй путъ гледамо величественѣй Уралъ, осветлѣнѣй звездама. Гордо се врѣ „княза урала“ у облаке узвишава, а небросне звезде лебде надъ нѣимъ.

СМЕСИЦЕ.

[Украшеніе в накіть женскѣи садашнѣй и некадашнѣй]. Многи се мужеви измеѣу себе разговараю и туже, како ѣймъ накіть женскѣи найвише новаца изъ цепа извлачи, а јоштъ е приѣ и горе, кадъ у цепа мало новаца има, а жена се притомъ душомъ и срдцемъ ѣаволу,

т. е. моди одала. Мода упропашѣуе најлепше тѣло, највеличественѣи стаеѣ и истеруе мало по мало најлепше мислѣи изъ главе и најплеменитѣи чувствованя изъ срца; — она руши не само касу мужевлѣву, него и сваку любовъ и слогу у домаѣемъ животу. Но кадъ узнемо садашню моду и ону за

время Римляна, онда се можемо опетъ среѣни назвати. Ево да опишемо укратко, како су се Римлянке за време царованя Нерона и други китиле и време губиле.

У то време свака е отмѣна госполя обично устаяла око десетъ или еданаестъ сатій и одма у купатило ишла, гди е робкинѣ купаю, четкомъ тару и кожу глачаю; чимъ изъ купатила изиђе дочекаю е друге робкинѣ, назване козмете (одъ грчкогъ „козмосъ“ лепота). Ове робкинѣ имале су неку тайну, којомъ су тѣло и лице улешавале, кожу младиле и у свему лепъ изгледъ давале. Да јој се лице одъ ветриѣна и воздуха небы кварило, меѣтали су јој робкинѣ тако звану катаплазму, која е подобна маски; ову е само онда съ лица скидала, кадъ е кога посетити хтеле или кудгодъ се извести хтеле; ерѣ Римлянке нису хтеле домаѣима лепе бити, веѣъ свету, како бы се съ другимъ лепотицама утркивати могле — како куѣи доѣе одма маску на лице метне, и тако кукавна деца (ако јѣ има) незлобе лице майке свое, веѣъ ту маску. Свако јутро една одъ робкиња скида јој маску и лице јој съ магареѣнимъ млекома маже и таре; друга опетъ робкиња преправна стои, да госпоѣи својој лице пепеломъ одъ изгорелы пужева или мравѣй, или медомъ, или кокошѣомъ масти улеша, а кадкадъ и масти одъ лабуда, ерѣ су држали, да ова боре растеруе; — за овимъ вадиле су ружичномъ водицомъ пеге на лицу. Садъ долази треѣе позорѣ. Една јој робкиња малимъ штипцима длачиче и малѣ съ лица чупа, друга зубе истученимъ мермеромъ пере, неке зубе чачкаю, устне, обрве и косу боядишу. Кадъ е сасвимъ обучена, донесе јој любимица робкиња велико огледало одъ углачаногъ сребра или злата. Огледала су ова была округла и разнимъ скупоченимъ каменѣмъ унаоколо украшена; — било е до таквогъ раскоштва дошло, да су и саме робкинѣ оваква огледала по собама имале.

[Царска Змѣя на острову Цейлону.] Я самъ дошао (такъ писаше некѣи Англезъ) по налогу предпоставѣне ми власти на острову Цейлонѣ. У Канди негдашней главной вароши обитавао самъ и то у крайней куѣи, изъ кое се управо у шуму гледало. Близу могъ обиталишта быѣше брежулякъ съ неколико величествены палмовы дрвеѣа; — едногъ дана примѣтимъ, да се подебела грана на еднома одъ ови дрвеѣа часть на землю превѣя, часть увисъ уздиже; овај ми се появъ тимъ више чудноватъ учини, што е време сасвимъ тихо было. Да бы се јоштъ болѣ о овомъ уверѣю, зовнемъ некогъ тада кодъ мене десившегъ се Цейлонца; овај чимъ е погледао на палмово дрво, савъ као крпа побледи.

„Затворите одма све прозоре и врата!“ викне онъ уплашено. „Нѣе оно грана, веѣъ грдна змѣя, која се на землю превѣла, да плячку счепа.“

Я наскоро увидимъ, да мой Цейлонацъ право има, ерѣ змѣя после неколико минута счепла неку малу животињицу и на дрво однесе. Цейлонацъ стане ми говорити, како она увекъ съ дрвета вреба и чимъ човека или другу животињу спази, као муња се на исту спусти и наскоро е живу пождере; кадкадъ и до самы куѣа долази, и онда е найвеѣа несреѣна у вароши.

Наскоро доѣу дванаестъ добро наоружаны коняника, мы поѣмо съ нѣима заедно и станемо кодъ едногъ чбуна, на еданѣ пушкетомъ одъ змѣе удалѣни. Сви су ме уверавали, да они јоштъ до данасъ нису такве величине змѣю видили, нити е ником одъ нѣи смео на ню пуцати, боеѣи се да е непромаши. Што се мене тиче, я самъ се уедно и радовао и страшио и дрктао. Змѣя е ова дебела была као обичанъ човекъ и врло дугачка, репомъ се обвила око найвише гране а главу е на землю спустила; съ неописаномъ брзиномъ вртила се и умотавала. Найпоследѣ сиѣе сасвимъ на землю и колѣка е дугачка пружи се, но непостоя ни неколико минута, па се опетъ попе на дрво и на едну дебелу грану опружи и као мртва недвижина оста. У тай парѣ проѣе край дрвета лисица на кою се змѣя као муња стропоща — и до неколико минута ни трага одъ кукавве лисице нѣе было. Садъ се опетъ наново на землю опружи — као и крокодиль сва е люскама покривена, на зеленой глави има велику белегу а на челюстима жуте пруге, око врата јој жуть прстенѣ, кои као златанѣ обрватникъ изгледа, глава јој врло плѣосната и широка, очи велике и страшне.

На пытанѣ мое зашто е венападно рекну ми, да очекую јоштъ нѣи неколико наоружаны, ерѣ се по споляшности види, да е врло гладна, а у томъ е случаю найопаснѣя. Найпоследѣ сви се сложе, да е текъ сутра даѣъ нападну, почемъ по искуству знаду, да царска змѣя, кадъ какво место избере, по неколико дана на дрвету остане. Кадъ мы сутра данѣ доѣемо, наѣемо е на истой грани јоштъ овако гладну, као што смо се ево и осведочили: покрай несреѣногъ дрвета проѣе по краткомъ времену тигаръ као теле великѣй — у тай парѣ као стрела спусти се змѣя на тигра и счепла га страшнимъ устма за леѣа; тигаръ е страшно урлао и хтео е заедно са змѣюмъ утеѣи, но ова се наеданпутъ више пута око нѣга обвѣе. Кадъ га е тако стегнула, разшири свое страшне челюсти и тигра за главу счепла; овај одъ тежкогъ бола на све стране превѣаюѣи се урлао е у челюстима страшногъ овогъ чудовишта. Мени се одъ страха коса на костреши и ладанѣ ме зной проби.

Снажанъ и смѣлый тигаръ усправи се неколико пута и поѣе два и три корака напредъ; али га змѣя опетъ наново на землю оборѣ. На еданѣ саѣъ после жестоке борбе тигаръ оста мртваѣ. Кадъ му змѣя поредъ свогъ напрезаны на земли никако кости поломити нѣе могла, обвѣе репъ око врата тигровогъ и довуче га до дрвета. Съ невероватномъ вештиномъ усправляюѣи тигра узъ дрво стане се око дрвета и нѣга обмотавати и съ таквомъ га силома стезати, да му е кость по кость пуцала; кадъ му е сво тѣло изломѣла, онда сву силу напрегне, да му и главу измрви, но све бадава, ово никако учинити нѣе могла. Сасвимъ уморена оде на дрво, а изломѣный тигаръ оста на земљи.

Треѣегъ дана наѣемъ се опетъ кодъ чбуна. Тигаръ се садъ веѣъ нѣе могао познати, обливенъ некома жутомъ матерѣомъ изгледао е као некаква маса, съ којомъ се змѣя недалеко одъ дрвета занимала. Пошто га е овако свега бадама облила, разшири челюсти и прво главу, а доцнѣе друге удове и то полако прогута — до предъ вече была е ова часть готова. Четвртогъ дана нису се само люди кодъ палме скупѣли, веѣъ и жене и деца, ерѣ садъ веѣъ нѣе бы-

до опасности, почемъ е тако отежала, да се ни кренути съ места не могла. Кадъ е Цейлонци убию, измеримо е и нађе-мо, да е 33 стопе и 4 палца дугачка была. Урођеници изсеку е на комаде и поделе сво месо, кое е белъ изгледало него телеће; — сви су ми хвалили сласть и вкусность — но я нисамъ хтео скусити, па да е и као самъ медъ было.

[Дописъ.] У вароши Б** учинѣно е овы дана страшно безаконѣ, као да смо се повратили у Инђию, по народной нашої песни, проклету землю. Кодъ толике строгости закона, кодъ толикогъ надзираваня, опоминаня и примерногъ живота многи' одличны предстателя опетъ се по гдекои из-

родъ нађе, кои све свеже грађанскогъ живота срамно пога-ма погази, кои кодъ свегъ зрелогъ разума скотскомъ наго-ну више него скотъ угађа. Еланъ — (неђу именовати, ни коме реду принадлежи) напаствовао е женско дете одъ неколико година, угађаюћий своъмъ скотскомъ нагону, и то е дете данасъ у гробу. Такво безаконѣ неправштамо ни незрелой младежи — а шта ћемо рећи о овомъ, кои е већъ четрдесету годину рекао бы прешао, па јоштъ и у онај редъ грађанске дружине ступио, у комъ бы морао образаць строгости и уздржаваня быти? — Но правосуђе га неће мимоћи, и свакиъ ће га съ гнушанѣмъ пратити у ископану собомъ пропасть, те да у нѣой сарани свакиъ споменъ ова-вогъ окаляногъ зверскогъ живота.

Кореспонденція.

Г. Л. М. — 3. На питањъ ваше: какво значенѣ има у Четвртакъ чинѣно празновањъ, вљзимо вамъ, да е съ тимъ прослављѣно стогодишнѣ трајањъ войничкогъ ордена Маріе Терезіе, кои е блажене памети Царице Маріе Терезіе, за споменъ славне кодъ Колина, надъ Фридри-

хожъ Великимъ 6. (18) Юнія год. 1757. до-біене побѣде, завела. Овај се орденъ дие само войницима, и служи као највише од-личіе за войничку храбрость. Речену побѣду надъ Фридрихомъ В. одржао е, у почетку седмогодишнѣгъ рата Дауцъ, кога е Фрид-

рихъ, обсадитель Прага са 10.000 в. напао, као обсађеницима са 60.000 у помоћ дошав-шегъ, и ту свою дрзкость горко платио тако, да е одъ обсаде Прага одступити и изъ Че-ске изићи морао.

ОГЛАСИ.

Опомињемо, да имаде и фа-
лични сокова;

Зато умолявамо свакогъ, да мо-
три на описъ флашица.

СТЕЙРИСКИЙ БИЛЬНЫЙ СОКЪ

ЗА ОНЕ КОИ ПАТЕ ОДЪ ПРСНО.

Овај се сокъ досада по увераваню најгласовитій лѣкара у Бечу и Градцу за чудо добаръ показао, а имено противъ

кашля, грипе, ківвице, проуклогъ гласа, вратоболѣ и грудоболѣ.

Многи, кои су узели тай сокъ, доказую, да немогу бити безъ нѣга и да само нѣму имаю благодарити, што имъ е олакшана бола и што могу мирно спавати; збогъ благотворногъ дѣйства овај се сокъ најболѣ препоручуе како малой деци, тако и најстаримъ лицама; вкусъ му е врло пріятанъ.

Стакленцета су стейрискогъ бильногъ сока бела, горе дугуљаста и са калайнимъ кацима, на којима као и на стакленцету пише: „Апатека кодъ елена у Градцу“ и „I P A“, добро су затворена, и на њима су надписи заедно са подписомъ онога кои производи тай сокъ.

Цѣна е едногъ стакленцета 50 кр. ср.; мањъ одъ два стакленцета немогу се слати. Што се завію и пошлю два или четири ста-клетета, то се рачуна на 20 кр. ср.

Тай сокъ производи I. Пурглайтнеръ, апатекаръ кодъ „елена“ у Градцу, а добити се може у Земуну у апатеки кодъ „златногъ орла“ Карла Трешчика.

1 (5—12)

Подъ штампомъ се налази и изићи ће до половине Августа т. г. књига подъ насловомъ:

**ЖИВОТЪ ГОСПОДА И СПАСА НАШЕГЪ
ИСУСА ХРИСТА,**

са четири художествене иконе. Цена јој е 40 кр. ср. Пренужеранте изъ Аустріе прима на ту преважну књигу типографія I. К. Сопрона у Земуну.

2 (1—3)

ПРОДАЈ ОДЪ БРАШНА

КОДЪ

МИХАИЛА КАТАНЕ У ЗЕМУНУ.

У главной улици у кући кодъ г. Думе Цикка, може се по естиной цени добити разне сорте брашна, отъ кайзермела пакъ до лебнога.

3 (1—3)

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА